

4 חברות שהוקמו בתמיכת משרד המדע שוות 750 מיליון שקל

דוח של **מוסד שמואל נאמן** ניסה לבדוק האם תמיכה במחקרים בתפר שבין מחקר ללא מטרה יישומית לבין מחקר עם מטרה יישומית ברורה, תורמת לפיתוח התעשייה ■ **במהלך 3 שנים השקיע המשרד 200 מיליון שקל ב-208 פרויקטים**

06:35, 03/12/2014
גלי וינרב

האם ניתן להאיץ את הקצב שבו ידע שנצבר באקדמיה הופך לטכנולוגיות שמשפיעות על הציבור? לפני 10 שנים החליט משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל לממן קטגוריה של מחקר שקיבלה את הכינוי "מחקר תשתיתי". מדובר בתפר שבין מחקר בסיסי, שנעשה מבלי שיודעים מהו היישום המדויק שלו בעולם האמיתי, לבין מחקר יישומי, אשר נערך לשם מטרה מוגדרת. מחקר תשתיתי אמור לגשר בין שני הסוגים, ולאפשר יישום של המחקר הבסיסי עבור טכנולוגיות רבות. בימים אלה יוצא לאור דוח של **מוסד שמואל נאמן**, אשר בחן עבור משרד המדע את ההצלחה של התוכנית למימון מחקר תשתיתי. מהדוח עולה כי התוכנית פועלת בנישה ייחודית, אשר הצליחה לייצר ידע חדש שהוביל להתפתחות גם במחקר היישומי. כמו כן נמצא כי התחומים בהם ההשקעה הניבה תוצאות טובות במיוחד הם תאי גזע, חומרים מתקדמים, ננוטכנולוגיה, אלקטרואופטיקה, רפואה, ביוטק וחלל.

רוב החוקרים שרואיינו לדוח היו מרוצים, ואמרו כי התוכנית אפשרה להם להתפתח בכיוון ישומי שאולי לא היו הולכים בו ללא התמיכה. החוקרים סיפרו כי התקציב סייע להם להשתלב בהמשך בתוכניות יישומיות דוגמת כמו מגנט"ט או קמין. כמו כן סיפרו החוקרים כי התוכנית תורמת לשיתוף פעולה בין חוקרים וכן להכשרה טובה יותר של סטודנטים, שבסופו של דבר מעוניינים להשתלב בתעשייה. עם זאת החוקרים ציינו כי עדיף להעניק פחות מענקים ולתקצב כל מחקר זוכה בסכום גבוה יותר, אשר יתאים לעלויות המחקר בפועל. זה אכן הכיוון אליו הולכת התוכנית: התקציב פר פרויקט גדל בהדרגה וב-2010 עמד על 2 מיליון שקל.

בנוסף אמרו החוקרים כי האופן שבו נבדקת התוכנית, בין היתר בדוח הזה, שם דגש על היישומיות ויש חשש לאבד את הייחוד של התוכנית מול תוכניות כמו מגנט"ט, אם תתרחק מהמחקר הבסיסי. משרד המדע תקצב בין השנים 2008 ל-2010, כ-208 פרויקטים תשתיתיים בתקציב כולל של 201 מיליון שקל. ב-2012 החליט המשרד להקציב עוד 120 מיליון שקל ב-4 תחומים עיקריים: המוח, מחשוב-על וסייבר, מדעי החיים ותחליפי נפט בתחבורה, והוחלט להקצות גם תקציב נפרד בתחום החלל. על-פי ממצאי המחקר, ל-75% מהמחקרים שבוצעו במסגרת תוכנית התשתיות יש המשך גם כיום וב-95% מהמחקרים נוצר ידע תשתיתי חדש, בצורת מאמרים, פטנטים והקמת קבוצות מחקר חדשות.

בהתבסס על ידע שנוצר בפרויקטים במסגרת התכנית, הוגשו 30 בקשות לרישום פטנטים ו-21 מתוכן נרשמו.

ב-64% מהמחקרים שצויינו כנובעים מן ההשקעה, דווח כבר על תוצאה יישומית: שיפור בטכנולוגיות, מוצרים ושירותים, בעיקר בתחומים של ביולוגיה, מדעי הרפואה ומדעי החיים, מדעי הסביבה וחלל. בנוסף, בתשעה מחקרים ניתנו רשיונות לשימוש בטכנולוגיה לחברות מחוץ למכון המחקר וב-4% מהפרויקטים שמומנו הובילו להקמת חברות חדשות. 6 מתוך 10 החברות שהוקמו בתחומים אלה פעילות גם כיום מדובר בין השאר באינטק פארמה שנחסרת בתל-אביב, קונסיומר פיזיקס (שנבחרה באחרונה לאחת מהחברות המבטיחות של "גלובס" וב-4 חברות נוספות שהשווי המצרפי שלהן מוערך ב-750 מיליון שקל. כמו כן, בהתבסס על הידע שנצבר במרכזי ידע הייחודיים שהקים המשרד מעבר לפעילות הקיימת באוניברסיטאות, הוקמו שתי חברות חדשות - Vayyar imaging ו-FG Dynamics. כ-36% מהסטודנטים שלימודיהם נתמכו על-ידי הפרויקט השתלבו לאחר סיום המחקרים בתעשייה בארץ, 25% המשיכו את לימודיהם בארץ ו-13% השתלבו באקדמיה בארץ, במשרות ציבוריות ובצה"ל.

ההשקעה של משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל במחקר

שנה	תקציב שנתי למחקרים (מ' ש')	מספר המחקרים	תקציב ממוצע למחקר (מ' ש')
2000	56	69	0.8
2001	16	21	0.8
2002	12	21	0.6
2003	0	0	-
2004	25	22	1.1
2005	22	22	1.0
2006	14	15	0.9
2007	12	7	1.7
2008	0	0	-
2009	26	21	1.3
2010	19	10	1.9
סה"כ	201	208	0.97

מקור: מוסד שמואל נאמן